

. Ἀπό τήν Ποντιακή λαογραφία

. Σ Η Μ Α

Ποντιακοί σιοποῖ καί τραγούδια ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου.-

. τό σῆμα σβῆνει

Στήν ἀρχή τῆς ἐμπομπῆς μας, φίλοι ἀκροαταί, θά σᾶς μεταδώσωμε σύντομο σημεῖωμα γιά τή ζωή τῆς ἐξοχῆς στόν Πόντο, γραμμένο ἀπό τόν Στάθη Εὐσταθιάδη. Ἀκολούθως θά σᾶς μεταδώσωμε σιοπούς καί τραγούδια ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου.

Ἡ ζωή τῆς ἐξοχῆς στόν Πόντο, ἦταν πολύ ὁμορφῇ. Οἱ ἐξοχικοί τότε ποιοῦνομάζονταν " παρχάρια ". Ἡ ὀνομασία αὕτη, σημαίνει, σύμφωνα μέ μιᾷ ἄποψη, παρά τήν χαράν. Παρά... χαράν... παρχάρ'. Σύμφωνα μέ μιᾷ ἄλλῃ ἄποψη, προέρχεται ἀπό τή λέξη " παραχώριον ", τόπος, δηλαδή, κοντά στό χωριό, ὅχι μακριά ἀπό αὐτό. Παραχώριον, παρχώριον, παρχάριον, παρχάρ'. Σέ ὠρισμένες περιοχές λεγόταν ὁ παρχάρτης, σέ ἄλλες, τό παρχάρ'.

Ὅπως κι' ἂν ἔχη τό πρᾶγμα, ὁ παρχάρτης, ἦταν ἐξοχικός τόπος, ὅπου ἡ ζωή, στό διάστημα τῆς ἀνδιξῆς καί τοῦ καλοκαιριοῦ, ἦταν πολύ ὁμορφῇ. Πάνω στά ψηλά καί γραφικά παρχάρια τοῦ Πόντου, οἱ τσιῆνιδες μέ τά πρόβατα καί οἱ παρχαρομάνες μέ τίς ἀγελάδες, ζοῦσαν τρισευτυχισμένοι κοντά στήν ὁμορφῇ φύση.

Ἀλλά, ἡ ζωή στήν ἐξοχή, στά παρχάρια τοῦ Πόντου, ἦταν κυρίως ἕνας μόχθος, βιοπορισμός. Ἦταν ἡ κτηνοτροφία. Μέ τρόπο συστηματικό, οἱ παρχαρομάνες τοῦ Πόντου, γυναῖκες ἀγέρωχες, θρυλικές, νοικοκυρές μέ ἀξιωσύνη ζηλευτή, ἀσκοῦσαν τό κτηνοτροφικό ἐπάγγελμα, πού ἀποτελοῦσε τήν σπουδαιότερη ἀπασχόλησή τους.

Πάνω στά ψηλά βουνά, οἱ παρχαρομάνες - ἔτσι τίς ὀνομάζει ἡ ποντιακή μοῦσα, παρχαρομάνες, μάνες τοῦ παρχαριοῦ - ἀντιμετώπιζαν χίλιους δυό κινδύνους καί ἀπό τά ἀγρίμια, ἀλλά καί ἀπό τά ἀνθρωπόμορφα τέρατα, ἀπό τούς βαρβάρους, πού δυνάστευαν τόν τόπο ἐπὶ αἰῶνες. Οἱ παρχαρομάνες ἀντιμετώπιζαν τούς κινδύνους ἀποτελεσματικά. Τόν ἥρωισμό τους φάλλει ἡ ποντιακή μοῦσα μέ τρόπο ὑπέροχο.

Θά σᾶς μεταδώσωμε, ἀγαπητοί ἀκροαταί, τώρα, ἕνα ποντιακό δημοτικό τραγούδι, ὅπου ἡ ποντιακή μοῦσα φάλλει τήν νοικοκυρῶσύνη καί ἀξιωσύνη τῆς παρχαρομάνας.

Σαράντα ἀγελάδες ἄρμεγε... Τά μοσχάρια χοροπηδοῦσαν μέσα στά καταπράσινα λιβάδια, σάν τά ζαρνιάδια...

"Αφθονο τό γάλα... Ἡ εὐωδιά του σιορποῦσε στούς αἰθῆρες .

Μέ τά κρενιά κατήβαζεν τό γάλα σό χωρίον.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Στή συνέχεια τοῦ προγράμματός μας, θά σας μεταδώσωμε σκοπούς καί τραγούδια ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου (5 σκοποί) .

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἀγαπητοί ἀκροαταί, ἡ δραστηριότητα, σέ τομεῖς λαογραφικούς καί καλλιτεχνικούς, τοῦ ποντιακοῦ συλλόγου Ἀμυνταίου " Στέγη Ποντίων Ἀμυνταίου καί περιχώρων ", εἶναι πολύ πλουσία καί γνωστή στόν Νομό Φλωσπίνης καί πιά πέρα ἀνόμη. Πραγματοποιεῖ συχνά ποντιακές καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις. Ἡ συμβολή τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου τούτου, καθηγητοῦ κ. Καλαῦτζίδη, εἶναι πολύ μεγάλη.

Τήν μεταπροσεχῇ Κυριακή, ὁ ποντιακός αὐτός σύλλογος τοῦ Ἀμυνταίου ὀργανώνει στό Ἀμύνταιο ποντιακή θεατρική παράσταση. Θά δοθῇ τό ἱστορικό ἔργο τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη " Τό Κάστρεν καί οἱ Τραντέλλενοι " μέ τόν ποντιακό θίασο Θεσσαλονίκης. Ὅπως εἶναι γνωστό, τό ἔργο σκηνοθετεῖται ἀπό τόν Βάνια Ἀγρόπουλο καί τόν Μιχάλη Κυνηγόπουλο. Κυριακή, 9 Ἀπριλίου, ὥρα II τό πρωί, ποντιακό θέατρο, στό Ἀμύνταιο, μέ τό ἔργο Τό Κάστρεν καί οἱ Τραντέλλενοι " τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη, ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Στέγης Ποντίων Ἀμυνταίου καί περιχώρων. Τό ἴδιο ἔργο, θά δοθῇ στήν Ἀθήνα, στίς 16 Ἀπριλίου, στό θέατρο Ρέξ - Κοτοπούλη.

Καί νάτι ἀπό τήν πνευματική ποντιακή ζωή. Τήν ἐρχόμενη Πέμπτη, 6 Ἀπριλίου, στίς 8 καί μισή τό βράδυ ἡ Ἀδελφότητα τῶν Ἱμεραίων δίδει διάλεξη, στήν Ποντιακή Ἑστία, Βενιζέλου 20, μέ ὁμιλητή τόν συγγραφέα, διδάτορα τῆς Νομικῆς δικηγόρο Στάθη Εὐσταθιάδη καί μέ θέμα " Τό τραγικό στοιχεῖο στήν ποντιακή δημοτική ποίηση " .

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἡ ἐμπρῆπή μας τελείωσε.

. Σ Η Μ Α

Κοντά σας καί πάλι τό ἐρχόμενο Σάββατο τήν ἴδια ὥρα.

. τό σῆμα σβήνει

Θά σας μεταδώσωμε, ἀγαπητοί ἀκροαταί, τώρα, ἕνα ποντιακό δημοτικό τραγούδι, ὅπου ἡ ποντιακή μοῦσα φάλλει τήν νοικοκυρσούνη καί ἀξιωσούνη τῆς πορκαρομένης.

Σκοπὸντι ἀγελάδες ἀρμεγε... Τά ποτάρια χοροπηδοῦσαν μέσα στό κα-
ταπόσινα λιβάδια, σάν τὰ ζαρκιόδια...

Ἄφθονο τό γάλα... Ἡ εὐωδιά του σκορποῖται στούς αἰθέρες .